

99.

EDYKT,

Którym Sposobem

Prawdziwi Rbodzy

przymowani y opatrowani być maja

A zaś

Swawolni Sebracy

Karani y do Robot przywodzeni

być powinni

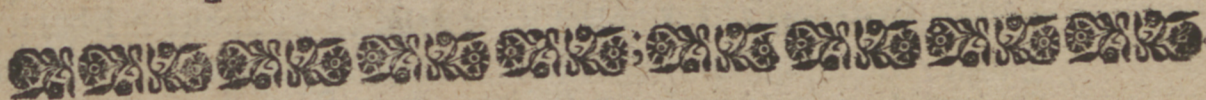
Ogulem zaś

Sadni Sebracy

widziani y cierpiani

być nie maja.

Pod Data z Berlina dnia 21. Czerwca 1725.

W Krolewcu

Drukowany w Nadwornej Pruskiej Krolewskiej Drukarni.

W S r y d r y c h
W i l h e l m / z S a s k i

B o ż e y K r o l P r u s k i / M a r -
g r a b i a B r a n d e n b u r s k i / S . K a n s t w a

R y m s k i e g o N a y w i ż s z y P o d k o m o r z y i
E l e k t o r / a b s o l u t n y K i a ż e A u r i a c h / R e n s k a t e l s k i i W a l e n -
z i n s k i / w G e l d r n e y / M a g d e n b u r g u / K l e w i e n / J u l i c h u /
B e r g e n / S z c z e c i n i e / P o m e r a n i e n / K a s u b o w o i W e n d o w o /
w M e k l e n b u r g u / i S l a s k u K r o s i n s k i K i a ż e / B u r g r a b i a
N o r n i m b e r s k i / K i a ż e H a l b e r s t a d t i / M i n d e n s k i / K a m i n s k i /
W e n d e n s k i / S z t w e r i n s k i / R a c e b u r s k i i M o r s k i / H r a b i a
H o h e n c o l l e r s k i / R u p p i n s k i / M a r g r a b s k i / R a t w e n s b e r g s k i /
H o h e n s t e i n s k i / L e k l e n b u r s k i / L i n g e n s k i / S z t w e r i n s k i / B u h -
r e n s k i / L e h r d a m s k i / M a r g r a f f n a F e h r z e i F l i s s y n d z e / P a n
R a t w e n s t e i n u / Z i e m i e K o s t o c k i e y / S t a r o g a r d u / L a u e n -
b u r k u / B y t o w a / A r l a j u i B r e d n i c . n . n . W s y t k i m w o b e c
i K a ż d e m u z o s o b n a l a s t a w i e d a j e m y d o W i a d o m o ś c i . Z e p o n i e -
w a ż N a m t e n a d e r p r z y k r a i p r z e c i w n a d o n i e ś i o n o W i a d o m o ś c i /
i ż N a s z e d o b r e K o z r z a d z e n i a z C h r z e ś c i a n s k i e y M i l o ś c i i O n -
c o w s k i e g o o K r a j u N a s z e g o S t a r a n i a s i e D o b r a p o c h o d z a c e / k u
W s p o m o z e n i u p o t r z e b u j a c y c h o S t o d z i e i C z e r s t w i e n i u U b o g i c h
i P o m o c y o b c y c h W y g n i a c o w i d l a R e l i g i e y u t r a p i o n n y c h S z o b
p o s t a n o w i o n e o d z ł o ś l i w n y c h i n i e w z t y d l i w n y c h Z e b r a k o w n a b a r z o
o b r o c o n e S t r o n e / t a k d a l e c e / j e p r z e ż t o r o z m a i c i i l e d a j a c y
L u d z i e / d o N a s z y c h ś c i a g n e l i ś i e K r a j o w / K t o r z y z F a l s z y w e m i
P o g u r z a l c o w i z e b r a c k i e m y L i s t a m y K r a y N a s z p r z e c h o d z a i t a -
k o w e L i s t y i n a K o l e k t y s p o r z a d z o n e K z i a ż e c z k i j e d n i d r u g i m p r z e -
d a j a

pożatek o złym
żazywaniu do-
brego Kozrządze-
nia dla ubogich.

daja / ktorzym sposobem Opatrzienie prawdziwych Ubogich przez im dawane Zalmuzny umniejszone / y wlasnie potrzebujacym / prawie Chleb z Gęby wydzierany bywa / przytym pod Pokrywką Zebractwa rozmaite Potrostwa tak dalece / że y nocne Napadniania y Rabunki od Miaszt y Wsi dalekich Domow y Wsiow od nich czynione bywaja / a owsem y Dzien zakładajac y Ludzi Morderstwu traktuja Sposobem / tak że też o Kilka Mil od Rezydencien Naszej cata Kota takowych Zdrancow tak Mężczyzn / białych Głow y Chłopcow z mislonem pogorzalskiem y zebrackiem Listamy nalazła sie / y do Wiezienia podani sa / ktorzy wshscy nie tylko przed Sadem swoja wykonana Zlosć wyznali / ale też y te / ktore ku Odfukaniu y Kradnieniu Zalmuzn u siebie tajemnie zchowane falszywe Pieczeci mieli / oddali.

Mielismy zatym za Rzecz barzo potrzebna / ten tak pełny wszelakich złych Niecnot y niebezpiecznych Wazenia sie napelniony Excess cofnac y Rzecz sama zniszczyć / a na przeciwko temu doskonale Rozządzenie podac / aby częścią te przez chwalebne Staranie sie tak z Skarbu Naszego szczerobliwie dodawane / jako też y od innych zbierane dla opatrzienia prawdziwych Ubogich odlozone z Zalmuzny pochodzace Pieniadze zle nie byly obracane ani cofnane / częścią też aby dużych mocnych y leniwych Zebrakow / Odfukancow y ku Szkodzi całego Kraju wszedzie rozbiegłych Szalbierzow / ktorzy do Liczby Ubogich cale nie należą ustromnić / zabronić y te już widome Niebezpieczstwa / ktore od tych złych Ludzi już sie zagescily / dalszym y wietszym zabiezono być mogło.

S. I. Niechcemy tego seroce przypominac / coś My przedtym już w publikowanych Edyktach o tym ostrze rozkazowali: Lecz całemu światu ku Oświadczeniu / że nie jesteśmy tej Intencien / abyśmy chcieli obfitą Szczerobliwość ku Ubogim y potrzebujacym znosić lub zakazywać; Tedy niemożemy to pominac / tuż samo raczy znowu wszystkim Urzedom w Miasztach y po Kraju bedacym rozkazac / y owsem do Sumienia ich y na Dusze wlasne ichże przywiązać / żeby sie o to starali / aby Ubogich swoich / a za tym każdego Kraju y Mniensca bedacych Ubogich wszystkim tym czego kolwiek ku Zatrzymaniu Pożycia swego potrzebusz / opatrywali a tym sposobem od wszelkiego Zebrania cofali.

*Stemu Zarywas
niu przez ten Edykt
jest zabroniono.*

*Szczerobliwość
nie zniesiona
ale raczy
rozkazana.*

Na każdym
Miejscu ma
być osobna
Skrzynka dla
Ubogich postano-
wiona.

Ku któremu Koncowi w każdym Mieście / Mias-
teczku y Wsi / gdzie jeszcze tego aż do tad nie było / Skrzynka
dla Ubogich ma być ustanowiona / y zawsze statecznie zatrzy-
mana / ku czemu / aby to postanowiono było / Zwierzchność
Każdego Miejsca z Kiedzem zaraz zensć się y złożyć po-
winna / y Nasi ladowi Konsiliarze y Duchochni Inspektoro-
wie pod Uchronieniem się wielkiej Nielaści Naszey starać się
powinni / żeby w tym nie omieškano nie było / ale raczy / aby
taka Skrzynka Ubogich / w która wszystko ku Potrzebie Ubo-
gim / cokolwiek by szczodroliwi Ludzie podarowali / y też
z każdego Miejsca przychodziło y zgromadzano / w składano
było / jako nay przedzy zrobiona była / przy ktorej zupełny
Rachunek wszystkiego tego / cobykolwiek dawano y wydawa-
no / prowadzony być ma / y tam zgromadzone Pieniadze
tylko na sama Opatrywanie prawdziwie Ubogich obracane
bny. Jesliby zaś kto nad wszelkie Spodziewanie ten Powin-
ności swojej cokolwiek omieškował / tedy mają Lzy y Wzdycha-
nia tych którzy by w tym Zaniedbanie jakie pokazali / a po-
niemaz tego Rozkazania Naszego nie usłuchali / od nas nieo-
mylnie zemszczono będzie.

Zaden Zebrak
nie ma być cierz-
piany ale do
Własności wsta-
ty.

§. 2. Spodziewając się zatem / że temu Naszemu ku
Pocieście Ubogich zupełnie celującemu Rozządzeniu y Woli
dosić uczyniono będzie; Tedy rozkazujemy y mieć chcemy /
żeby od tad żadnego Zebraka / między ktoremi y oddzielowani
Zolnierze / Kzemieszczkowie / y tym podobne Osoby
rozumiane być mają / po Ulicach albo y przed Drzwiami
o Jalmuzne prośacy widziany y cierpiany być nie ma / y
gdynby ktory z nich zebrzac był należony / tedy ma być zaraz
precz wzięty / y Przyczyny iego Zebractwa wymiedzione / a
gdynby Zwierzchność dla Manfamentu Rozządzenia swego /
lub Zatrzymowania winna się znalazła / tedy ta będzie za
to odpowiadać / inaczy zaś zebrzacy / jako nie posłusny /
zaraz po Wysłuchaniu go / gdynby należony był / Kondemno-
wany / y tym Sposobem drugim na Przykład do Porządku
przyprowadzony. Przyczym z osobna ci / którzy nie dawno
przy generalney Naszey Prowincy Kewyzey wzięci byli /
poniemaz własnego swego Chleba sobie zasłużyć mogli po
Przysiedze / że potym zebrac nie będą / wolno puszczeni byli
z Napomnieniem / aby obietnicy swojej y Napomnienia
sobie

sobie danego nie zapomniali / y od Zebrania cale ste
wstrzymywali / inaczej nie watpliwie z podziwac sie
maja / ze gdy by ich jeszcze raz zapano y wtakim Prze-
bieganiu y Proznowaniu naleziona / ze nie patrzac na im
dane Passy y owsem ze raczej przeciwko tym uczynili/
oproc wselkien Lasty / polki by byli zywi / przy Ro-
bocie Fortecy abo tez w Luchthauzie zatrzymani byc
maja.

§. 3. A zeby Zwierzchnosciom te Wymowki ze
zadnych Erzodkow nie maja / ku Zatrzymaniu Ubogich
byli odjete / tedy Magistrat w Miastach / tegoz Mniensca
Kommissarzowi / a zas insza Zwierzchnosc ladowym Kon-
siliarzom pokazac ma / jakim Sposobem / ta zalozona
Skryznka Ubogich jest ustanowiona / y Regestr kazdego
Mniensca bedacych Ubogich / ktorzy od nich maja byc
opatrovani / podac / y cokolwiek by do Zatrzymania ich
nalezacych Erzodkow bylo / lub y nie dostawalo / od-
kryc ; Gdyz My na ostatek / gdy sie to stanie / y bedzie
Nam doniesiona nalezyta o tym Wiadomosc / chcemy
takie Potrzeby przez nalezyte Erzodki kazac dopelnic / aby
zadna Zwierzchnosc zadney mniec nie mogla Erkuzacyey
dla ktorey by tak czesto powtarzane Rozkazania Nasze by-
ly omnieksane / gdyby Niemoznoscia Swoja zastaniac
sie miata.

Zadna Zwierzchnosc
nie powinna
na sie wtym
erkuzowac.

§. 4. Powinni zatym tak Zwierzchnosci w
Miastach / postanowieni Kommissarze / jako y Konsiliarze
ladowi na Ladzie starac sie o to / aby jeszcze przy zdro-
wym Ciele y zupełnych Citach znaydujacy sie leniwi
Mzeczyni y Miewiasty z Zebraniem swoim nikogo nie
uciązali / ale raczej aby do Roboty y do Zastuzenia
sobie wtasnego Chleba byli trzymani / inaczej takze
drugim na Przyklad do Fortec / Luchthauzow y inszych
Robot beda przymużeni / tym zas ktorzyby dla Sta-
bosci Ciata / Zdrowia lub Starosci nie mogli sobie tylo
zastuzyc / (do czego im Sposobnosc pokazana byc powin-
na) Pomoc nalezyta byla podana / tym zas / ktorzy by
dla Utomnosci / albo wielkien Starosci swojej nie nie-
mogli

Jako Ubogich
od Zebrankow ods-
dzielac.

mogli zasłużyć / a niemnieliby takich Pokrewnych / ktorzy
by ich podpierac / jezeli nie we wszytkim / tedy przynamniemy
po części powinni / w tym Stanie byli / zeby potrzebna
Zushtentacya z Skrzynki Ubogich dana byla / a na koniec
opuszczone Sieroty / Dyca w Matke niemajace Dzieci /
do / na to samo ustanowionych Sierockich Domow od-
dawane byly / co nim by sie stalo / innym Sposobem
opatrzone w od Zebraniney po Ulicach odwiedzione byly.
Co gdy by sie wszytko nie stalo / tedy w tym Surowie na
ten Defekt ladowych Konsiliarzow Kommissarzow w
Zwierzchnosci weryznej nie zaniechamy ; Jakoz oraz Fi-
skalom Naszym rozkazemy / przeciwko wszytkim tym
ktorzyby Powinnosci swojej nie dosyć czynili / aby ich do
tego wiedli.

O Dzieciach Kto-
re jeszcze Dyca
lubo Matka
maja.

§. 5. Te zas Dzieci / ktore jeszcze Dyca albo
Matka maja / a byly by zebzace nalezione / maja być
wziete / w Rodzicom swoich wypytane / ktorych za to-
ze Dzieci swoje na Zebranine wypuszczaja / ostro karac /
takze w Dzieci wedlug okolicznosci przynajmniej
sie. Gdyby zas ubogi jaki Dyciec albo Matka taka Licz-
ba nie wychowanych Dzieci był opatrzon / zeby ich
reczna Robotą swoją wyżywić nie mogli / albo też Dy-
ciec lub Matka / przez dlugo jaka Chorobe albo Przypa-
dek do Zastuzenia sobie czego przez co by Domostwo swoje
utrzymac mogli / byli odwiedzieni ; Na ten Czas powinni
pomniemi Rodzice ich swoy Stan ubogi oznaymic / a
wtedy gdy sie tak w Rzeczy samey znandzie / za rowno
z drugimi prawdziwie Ubogimi ma im być Refa podana /
w Dzieci ich do ubogich sierockich / albo hospitalnych Do-
mow przyjete ; Poniewaz w tym tak wlasnie jako w do-
rosłym Ludziom pod jakim ze Praterxtem zebrać nie jest
pozwolono.

Wszelake Swia-
teczne Przyczyn
ntanta Listy za
Zebrakami so-
zakazane.

§. 6. Poniewaz tedy tym Sposobem Wola Nasza
w Rozkazanie do tego celuje Konca / zeby zaden domowy
Ubogi ani w swoim Mnienscu do ktorego nalezy / ani
gdzie indziej zebrać w Ludzi uciezajac nie chodzil / w zeby
potrzebujacym w jakim Ucisku postanowionym pomozono
bylo / a w kazdej Naszej Prowinciei Ubodzy kazdego
Miasa /

Miasta / Miasteczka / lub Wsi według rozkazanego
Obrządzenia byli opatrzeni y wszelka Zebrania od tego
Czasu ustata y zniešona byta : Tedy tymże samym ku
Zatrzymaniu tegoż Porządku / wszelkim ladowym Regen-
tom / Zwierzchnościom / Urzędnikom / Kiezi / Powiatow-
wym / każdemu w Miastach y na Ładzie będącym ostro y
za pierwszym Razem pod piecio dziesiąt Talerow Sztraf-
ny / a za drugim Razem y daleko nad to ostrzeźnym Kara-
niem zakazujemy / od tad nikomu / ani pospolitnych y ogul-
nych Przyczyniania się Listow / lub Świadectw ku Zebra-
nieniu / albo z Naszych / tak że też z obcych Krajow po po-
niesionym Pogorzeniu / lub jakim inszym Niebezpieczeń-
stwie / Przychodzie oprócz Naszey wyrażney Permissi-
ey nie wydawac. Zyczymy też Sobie tego o wszytkich Naszych Som-
siadach y pogranicznych Zwierzchnościach / że gdy by kto
tym podobne oprócz Pozwolenia Naszego nad wszelke
Spodziewanie się wydosztale przyczynne pokazywał Listy /
aby na takowego żadnego niemiec Względu ; Mamy bo-
wiem te Nadzieje / że y ci dobre Rozządzenie uczynia /
aby tak na każdym Mnienscu znandujacy się Ubodzy
należycie opatrzeni y do krajow Naszych po Zebraniach
cisnąć się nie byli przymuszani. Weźmy upewniajac się
do Nas należacym / surowie rozkazujemy / żadnych
obcych Zebrań / lubo Pisma jakie y Świadectwa za
Sobą mieli tych jednak wyjawisz / ktorzy by dla Reli-
gii byli wygnani y przesładowani / do krajow Naszych /
Brom / Miast y Wsi nie wpuszczac / ani im z Skrzynek
Ubogich w Miastach / lub po Ładzie od Raznodziejow
z Kościoła / albo od kogo kolwiek inszego cokolwiek poda-
wac / lecz gdy się / tu jakim Sposobem w Kradzie pokaza-
ją / żeby ich zaraz arestowac / examinowac / y według
Nalezienia Rzeczy y Zasług ich karać / a tych obcych Ze-
brań za pierwszą Razą zaraz z Brom y za Granice
wywieść / a za drugim Razem / Rozgami y Wyświecz-
niem maja być karani.

§. 7. Co się tedy wspomnianych Wygnancow ^{o Wygnancach}
dla Religii dotycze / tedy ci maja być według okoliczności ^{o Religii.}
y Stanu / jako nappilniey examinowani / y gdy się po-
kaze

faże z Wiary godnych Dokumentow / że się być takemy
legitimuja / a oraz się też nandzie / że im Pomoc pokaza-
na potrzebna jest / tedy postaremu niema być żadnym
Sposobem pozwolono / według własnego ich Upodobania
wszędzie po Miastach y Wsiach okolicznych biegać /
ale y ma być na każdym Mnienscu dobrego Sumnienia
Osoba przydana / dla Zgromadzenia Zalmuzny y jak
prętko być mogło zgromadzona Pomoca / maja być wol-
no puścić / albo też y w Kraju według ich Okoliczności
y Sposobności pokazana okaza / przy ktorej by się
ostać mogli. Gdy by zaś kto znalazł się / ktory by Reli-
gia y ztąd pochodzące Ucisnienie swoje za Prątekt być fał-
szywie udawał / taky każdy ma być bez wszelkiego Miło-
sierdzia / jako ledajaki y bezbożny Szłowiek Karany / y
Kozgami z Kraju wygnany.

o Rzemieśniczo-
wach.

§. 8. Mnianowani Rzemieśniczowie mogą w
prawdzie wszędzie w krajach Naszych ku odprawowaniu
Rzemieśta swego zwiście Wedrowanie / oprócz wszelkiej od-
prawować Przeszkody ; ale jednak Schodzenie do Domow
y Zebranie po Ulicach y przy Drzwiach domowych cale
im ma być zakazane / ponieważ ta Wolność Zebrania im
tylko okaza podawa de Lenistwa / Gnusności y wszel-
kiego ledajakiego Zywota. Powinien zatem wszelki Ma-
gistrat w Miastach z Pilnością tego doglądać / żeby przy
każdym Rzemieśle taky był uczyniony Porządek / aby
wedrujący Rzemieśniczowie / jak prętko tylko przyda-
lub od Mniśtrza jakiego / do Roboty byli przyjeć / lub
z Rzemieśniczej Sfrzynki dano im na Droge y utrzy-
mania się / gdy tego beda potrzebowali / aby tym Spo-
sobem dalsza swoja Droge wedrownicza odprawować
mogli.

Zaden niema do
Kraju Zebrakow
wożyć.

§. 9. Przytym zakazujemy według Postanowienia
przesłych Naszych Rozządzeniach / y znou wszelkim Zur-
manom / Szyprom / y Rybakom jako też y wszystkim nad
Kęskamy mniśkajacym Poddanym pod Karaniem Fortece
y Sypaniem Batow / żadnego Zebraka / albo Zebranie
podeyrzanych Ludzi do Krajow Naszych przywodzić lub y
prze-

przewozić / y nie mają w tym Pokazywaniem jakich Passow /
lub Listow dać się osukać.

§. 10. Co się Cyganom dotyczy / którzy między naj-
niebezpieczniejszych po kraju Biegunow mają być liczeni /
także y żebrzących Żydow względem tego obowiazka ma być
według Naszych obostrzonych Edyktow trzynastego Novem-
bra 1719. y dziesiątego Decembra 1720. zostawiono a z wiel-
ką Pilnością y Staraniem się o to trzymano / żeby Cyganie
wszędzie y wszyscy wielcy y mali ze wszytkim tym co mają /
byli do Wzięcia brani y do najbliższej Fortece oddawani /
żebrzących zaś Żydow przez pograniczne Wniensca y kraj /
aby nie przepuszczono / ale do należnych Wniensc ich dono-
siono : Te zaś Wsi y Miasta / ktore by ich z Wiadomością
przepuścili / mają się za to nie ciosniony spodziewać kary ;
Tak że też Kacmarze / Gospodarze y innych przenocujących
po Wsiach y Wsiastach / którzy by nie zaraz bez wszelkiego
Omniuskania Czasu / gdyby cokolwiek u obcych y do siebie
przyjetych Osob podejrzanego postrzegli / mają to wszytko
należycie oznajmnić / ponieważ pomnienieni na wszytkie do
siebie przyjetnych Ludzi Sprawy y Zabawy pilne mieć po-
winni Bacznie.

O Cyganach
żebrzących Ży-
dach.

§. 11. A ponieważ często się przytrafiło / że złośliwi
Żebracy pokrywali Ubóstwa y Szukaniem Żalmuzn tu y
owdzie Złodziejstwo popełnili : Tedy lubo w prawdzie o tym
w Edyktie Naszym 14. July 1721. jest pomnieniona Ostroż-
ność. Chcemy jednak toż samo / chociaż Zebranina przez ten
terazniejszy Edykt ogulem jest zakazana / w tym Punkcie
obostrzyć / że gdyby Rzecz ukradziona 10. Talerow albo co
wyżey nad to wyniosła / tedy mają być tacy Złodzieje y Ze-
bracy Szubienica za to karani.

Żebrać / ktory
by co. 10. Taler-
ow wazacego
ukradł / ma być
obieszony.

§. 12. Na Kuglarzow / Osustow / Koski noszących y
tym podobnych / tak szkodliwych y innych osukajacych Profes-
sien Ludzi / którzy po Jarmarkach y gdzie indziej po Kraju
się wloczą / powinna każda Zwierzchność także y Strażnicy
według y przed tym nieraz podanego Rozządzenia mieć
pilne Oko / y zaraz ich wyganiać : Lecz gdy by się znalazło /
żeby jakie Pozwolenie ku temu Koncowi sobie otrzymali / tedy
Nam to ma być przystano / y na to dalszej czekano Rezolu-
cien /

O Kuglarzach /
o Szustach y tym
podobnych.

cien / im zaś Odprawowania ten tak podobny Profes-
sien żadnym Sposobem nie pozwalano.

Maja być postas
nowieni Dogła-
dacze zebraczy.

§. 13. Do Magistratow y inszych Naszey Rezydenc-
cien y drugich Miasz ubogim przydanych Dozorcom nalezy/
ze ci powinni wszedzie dostatecznych Ulic y zebraczych Dogła-
daczow ustanowic / y tym pewne Podziały w Miaszach po-
kazac y im na Urząd rozkazac / zeby wszedzie Ulice y Przen-
sicia codziennie pilno przechodzili y ktorych by kolwiek Zebra-
kow przy Domach zebraczych znalezi / tych ze samych brali y
do Wiezenia przyprowadzali / dla doskonalszego napotym
Rozeznania y Wysłuchania ich Uczynienia.

Kara na tych
ktorzy by na Ze-
brakow przez
Spary patrzyli
albo sie o nich
jako uymowali.

§. 14. Gdyby zaś nad Spodziewanie tak Strażniczy
wšelacy / jako y Dogładacze Ulic y insi na to postanowieni
usługujacy / y owsem nawet Urzednicy y wszelka Zwierzchnosc
przeciwko temu Edyktowi Naszemu na Zebrakow przez Spa-
ry patrzac mieli ; Tedy chcemy wszelkie takie dobrego Po-
rządku Znoszenie y lekce sobie Pomazenie Rozkazania Naszego
ostro y nalezyte Karac ; Naprzeciwko czemu ten / ktorzy by
tak niedbala Zwierzchnosc lub do takiego Dozoru ustanowio-
nych Slug w Zaniedbaniu ich Urzedow y pod Zmieniem Ubo-
gich ukrywajacych sie Stodziejow znimy trzymajacych y ich
Koty pokazal / Nagrody za to spodziewac sie powinien.
Gdyby tedy Dogładacze Ulic albo insi do tegoż Dozoru
rozrządzeni Studzy nalezonego Zebrafa biora y wieść usi-
luja nie powinien żaden / kto kolwiek by też ten byl pod
ostrym Karaniem wazyt sie / aby pomnienionym Slugom
Wykonwaniu ich Urzedu byl jakim kolwiek przeciwnym Spe-
sobem / albo sie o Zebrafa uymowal.

Wszysci Zebracy
maja sie w dwuch
Niedzielach
z Krajow wys-
niec / albo do
Domow Swoych
powrocic.

§. 15. Powinni też wszyscy obcy lub pogramiczni Ze-
bracy od Czasu Publikacyen tego Edyktu nay daley we dwuch
Niedzielach pod Karaniem Szychthauzu z Krajow Naszych wys-
niec / domowi zaś y tutecznego Kraju Zebracy wtymże Cza-
sie do Mniensc y Domow swojich / tedy sie porodzili / albo
przez niektore Lata mnienskali / y tam sie zywili / nazad po-
wrocic : Gdy zaś dla jakien Niemozności Ciata tego czynic
nie mogli / nieomniekanie do Zwierzchności udac sie / aby im
ta do tego pomogla / domowi zaś zdrowi y morni Zebracy
naprzeciwko tym powinni zaraz przez Praca Kraf swojich
bulac

szukać Pozywienia swego y poprzestac Zebrania / inaczym Sposobem nieomylnie spodziewad sie moga / ze sobie nie przyjemnie wzietci y wiezieni y albo do Fortec / albo do Cuchthauzow do Robot odesłani beda.

§. 16. Zosobna powinni przy urzędowey Zwierzchności na lądzie y Magistratach w Miastach / lądowi Strażnicy pilne mieć na to Oko / żeby żaden Zebrak ani jakie względem Zebraniiny podeyrzane Osoby / jakim Sposobem do Krajow Naszych wemknac sie nie mogly / ku ktoremu Koncowi Strażnicy częstokroć wśelacie Gościece objeżdżac / y ktorych by kolwiek natrafili / do najbliżey Zwierzchności do dalszego o tym Inkwirowania podawać / a zaś Zwierzchności Szeklowne Domy y Gospody y gdzieby sie kolwiek tacy Ludzie znajdowali / często rewidowac ma / y coby kolwiek tylko bylo podeyrzanego brać / examinowac / y według dalszego Uznania w Rzeczy postepowac sobielma. Ten zaś ktory by y ktorzy by wtym na sie włożonym Urzędzie niedbatemi być sie znaleźli / po Stradania wtym Urzędzie swego / y inzego Karania nieomylnie oczekiwac maja.

Wszystkie Gościece często maja być przejeżdżane y Karzmy przez glądane.

§. 17. Przytym powtorzona Kassa Miłostiwia Wola y Rozkazanie jest to / aby gdy urzędowa Zwierzchność y Strażnik za branych Zebrakow y inże podeyrzana Osobe do Fortece y Garnizonu do robotnych Domow y Cuchthauzow zpozwołonym sobie Pokazaniem tego / ze ich na Zebraniinie poymana / podali / nie tylko maja zaraz być przyjeć / do Roboty wiedzieni y tamże przytym aż do dalszego Ordynansu Naszego trzymani / ale też oraz chcemy rozrządzić y to / żeby na Koszt w Prowadzeniu ich do Strażnikow / jako też y w Trzymaniu w Fortecach / Garnizonach y robotnych Domach żadnego nie bylo Niedostatku / ponieważ y ci pospolu y z inżemi tamże będącemi Więzniami y przyarestowanemi maja być żywieni / tak że też y Strażnikow na ich Wiary godne świadectwa wśelkie Koszt z Kassy całego Kraju zaraz maja być wrucone.

O Koscie Przy prowadzaniu y Pozywieniu przy prowadzonych Zebrakow.

Rozkazujemy zatem powtornie / iasławie Miłostiwie y na urząd / aby według tego Edyktu Naszego w wśytkim należycie bylo postepowano. A żeby do Każdego Wiadośności poyść mogli / tedy ma być we wśytkich Miastach y w całym

ZamEntente publikacye.

całym Kraju nie tylko według Zwyczajów wszędzie publikowany
y na Wnienscach publicznych przybity / ale też zaraz teraz
po Publikacyi y potym zaraz w Niedziele przed Michałem
co Rocznie w Kościołach według Zwyczajów Każdego Wniens-
sca bywał czytany. Dla ktorey Wiadomości podpisałimy
ten Edykt własną Ręką y Pieczęcią Naszą Królewską przy-
pieczętować rozkazaliśmy. Działo się y wydano w Berlinie
dnia 21. Junii 1725.

Er. Wilhelm.

J. B. v. Grumbkow. C. B. v. Creuß. C. v. Ratsch. J. v. Görne. J. H. v. Fuchs.